

ANTHEMIS LUTESCENS.

Foliis alternis, lanceolatis, tomentosis; caule suffruticoso.

Suffrutex; 3-5 pedalis, ramosissimus odoratus. *Folia*; alterna, lanceolata, obtusiuscula, integra, inferne tomentosa, superne viridi-lutescentia, pube tenuissima induta, petiolis brevissimis. *Pedunculi*; terminales, subcorimborum, glabri. *Calices*; subaequales, foliolis ovatis. *Discus*; multiflorus, luteus. *Radius*; concolor, semiflosculis integris aut bidentatis. *Receptaculum*; conicum, paleis ad apicem inaequaliter dentatis.

Frequentissima in aridis collibus de Guaaalupe prope Mexicum. Floret augusto septembri et octobri. Cerv.

Folia et flores fragrantissimum odorem Abrotani aemulum spirant, pro quo substitui possunt in officinis Mexicanis

ANTHEMIS SINUATA.

Foliis pinnatis; foliolis sinuato repandis; caule erecto; floribus subpaniculatis.

Herba; sesquipedalis. Caulis; ramosus, teres, pubescens, levi-

JOANNES LEXARZA mecum amicitia conjunctus, ac in fasciculorum elucubratione collaborator diligentissimus et experientissimus, cum *Orchidianum* ejus opusculum sub praelo jam esset, novamque imposterum plantarum suppellectilem pararet, in dirum ac diuturnum implicitus morbum, ac tandem viribus postratis ac penitus consumptus, calendis septembris anni superioris excessit è vivis. Extinctum est apud nos butanicae lumen; luget Michuacanae conventus virum, quem patriae patrem decet appellare, nosque omnes ad quos tan emeriti civis notitia pervenit, huic parem diu desiderabimus. Sed ab initio est ordiendum. Lexarza Vallisoleti Michuacanensium anno millesimo septingentesimo octo gessimo quinto è familia genere et opibus valenti editus est, atque initio his doctrinis, quibus ingenua pueritia impertiri solet, post vero Peripateticorum Philosophiae (sic enim illorum temporum conditio ferebat) deditus, nobilis inter aequales aestimabatur, facillimeque condicipulos antecellebat. Duodecimurnae tatis agebat annum, cum ad illud mexicanum Liceum translatus, est, cui maxumam peperere celebritatem, et hispanus Delrio, qui summa cum laude triginta ab hinc annis mineralogiam profitetur, et Oteiza, Chovel, et Valencia mexicani, quorum primus null, geometrarum secundus fuit, reliqui vero in scientia mineralogica principes, atque in odium libertatis, à realistarum ferocia trucidati, academiae palmam cum clarioribus triumphis conjunxerunt. In percelebri isto Seminario, physicis, mathematicis ac delineatorum arte decem et octo mensium spatio se exercuit, ac in certamen vocatus, Humboldtium interrogatorem habuit et laudatorem; sed scholam relinquens, nec mineralo-

gistarum curriculo confecto, in domum revocatus, familiaribus intentus negotiis, ac studia intermittens, in gloriam aut non satis illustrem transegit adolescentiam. In vigesimo vitae suae versabatur anno, cum beatitudinis domesticae, jacturae solatium quaerens, iterum se ad studia revocavit: poetas et oratores avidissime perlegit, identidem historiam adidiscit, et musicis se dedit in quibus ductore usus est percelebri Michuacanensi *Elizaga*, quem natura musicum finxit, doctrina vero ad culmen artis evexit; sic et ligata componendo oratione, et gallorum vertendo libros, et musica ludendo instrumenta, at majora se insciente parabat, et pessundatum moerore animum reficiebat. Adventante per id temporis amico, ab eoque in botanicae eruditus elementis, nec aeri nec fractae parens valetudini, tan ardentem huic se contulit studio, ut brevi intervallo scientissimus in re herbaria existimaretur; nec reliquas aspernabatur naturalium rerum disciplinas (una excepta mineralogia à qua instinctu quodam abhorrebat) aliosque eadem vi ac contentia suscipiebat labores, quo factum est, ut paucis annis propriis impensis, seque magistro et ductore. Michuanensium vegetantia et animantia quam plurima collegerit ac describeret, ejusdem ditionis *Estadisticam* composuerit, ac geographicam chartam magna ex parte invenerit, atque industrie elaboraverit. Pulchra sunt haec, dignaque ut summis prosequantur laudibus, sed pulchrius magisque gloriosum, se totum reipublicae conferre, salutem civium ac commodam procurare, se suaque oblivisci, ut communibus consulatur rationibus; quae quidem omnia tanta animi contentione in vita Lexarza perfecit, ut potius quam vi morbi, laboris pondere obrutus ac sublatus predicari possit.

Ad haec honores non petit cum paterent, sed ultro ei à concivibus, reipublicaeque rectoribus sponte delati sunt. Sic ter cum Vallisoletani electorem popularem constituerunt, et aedilis factus est, et conlegii provincialis VII vir, ac tandem ad Supremum Michoacanensem conventum appellatus; jam vero et Tejas praefecturam, et honorificentissimarum legationum à secretis esse, quoniam id dimittere li-

cebat, recusavit. Militiae, cum inter pueros adhuc versaretur, licet ingenii docilitati dulcissimisque reluctantibus moribus adscriptus, *prochiliarchi* gradum mature, nec intercedente favore pervenit, tuncque uti vicarius collegio cooptatus est cui castrorum praefectura committitur, itinerariumque militare scripsit, quod summa cum laude supremus rei bellicae senatus excepit, atque probavit. Sed ante quam finem faciam, (vereor enim ne cum talis personae amplificare velim; minuat gloriam) illud unum minime pretermittendum est, quod Lexarzam maxime ornat atque commendat, quodque uno ictu quantus qualisque fuerit ostendat apertissime: equidem vit modestus, temperans, mitissimus nec audaci praeditus natura, patriae tamen agitatus amore, libertatis partes ardentissime amplexatus est, atque optimis et animosis secundus civibus, ituabidianum apud Michuacanenses imperium lavefactavit, funditusque evertit.

Lexarza igitur praestantissimo atque incomparabili extincto cive, quid aliud restat, nisi ut illius memoriam quantum in nobis sit decoremus, utque immortalem in fastis saltem botanicae reddamus? quod profecto, cui potius quam mihi, amico, collaboratori, et orchidianarum ejus iconum naturae coloribus, expressarum haeredi, aut quando magis usurpandum est, quam cum editam Stadisticam ejus viderimus, orchidianumque opusculum hoc fasciculo traditum exhibemus? Quae cum ita sint officio me satisfacisse aestumo, cum plantam nomini ejus nuncupo, statura proceram, floribus ornatam odoratissimis, familia singularem admoudum omnibusque numeris raram, et magnificam: etenim pyramidalis funebris arboris aspectus, et luctum nostrum exprimit, et quod gloriosum illi nomen, aeternamque beatitudinem exoptamus. Mexici idibus Januarii anni.....
M.DCCCXXV.

NOVORUM VEGETABILIIUM DESCRIPTIONES

TRUJANOA.

Pentandria monoginia. Calix duplex. Antherae sessiles, glandulis alternantes. Fructus, lentiformis.

T PINNATA.

Arbor medioëris et ramosa, foliis vestita alternis, imparipinatis, foliolis ovatis, osporitis, breviter petiolatis, integris, supra glabris, subtus pubescentibus.

Inflorescentia; spica subpinnata, spiculis alternis, petiolis communibus axillaribus et terminalibus insertis.

Flores; minuti.

Calix; aplex, exterior 3-fidus spiculae insidens; interior 5-fidus.

Corolla; penta petala, foliolis albis, erectis, ovatis.

Antherae; quinque, subsessiles, glandulis 5 rubris alternantes.

Stylus; brevissimus, stigmatè trifido, ovario depresso.

Semen; unicum, subcorneum, figura et magnitudine lenti simile, visco indutum, pellicula in maturitate rubra tectum.

Martio florentem inveni ad ripas *Huehueyapan*, ad *S. Josephum del Corral*:

Valerio Trujano Axuchillanensi, inter primos mexicanae libertatis defensores spectatissimo, ipsi, quod bellicis jam antea factis illustris, Huajuápan et fame afflictam, et dura absidione pressam, parva nec veteranorum manu, mensibus quinque tectam sustinuit, ac tandem incolumen servavit.—D.—II.

TRUJANO

CASIMIROA.

Pentandria monoginia. Calix quinque dentatus. Corolla penta petala. Filamenta receptaculo inserta. Bacca pulposa pentasperma.

C. EDULIS.

Arbor; ramosa et mediocris, foliis instructa pinnato-palmatis, foliolis 5-7 petiolatis, lanceolatis, glabris, integris, subvitellinis, longitudine 3-4-pollicaribus.

Flores; in racemum dispositi.

Calix; brevis, quinquedentatus.

Corolla; pentapetala, foliolis albescens, revolutis.

Filamenta; quinque, subulata, receptaculo inserta, corollae subaequalia.

Germen; hemisphaericum, stigmate sessili, obscure quinquepartito.

Pericarpium; bacca subglobosa, pulpa sapidissima referta, malorum fructum magnitudine ut plurimum excedens.

Semina; quinque. pollicaria, cortice vitellino induta.

Habitat in callidis et temperatis regionum nostrarum, flores vere emittens. *Istactzapotl* Mexicanorum, hispanice *zapote blanco* audit.

In botanicorum libris, in his saltem qui ad nos pervenerunt, minime hujus plantae metio fit, quod mirum fortasse videbitur

si proceritatem ejus spectemus, et snavitatem fructuum, qui ubique in emporiis venduntur.

Casimiro Gomez, ad Cardonal ex tribu Ottomitarum edito viro sobrio ac temperanti, in gerendo bello, prompto, sagaci animosissimo, ipsi, quod à luxu abhorrens, et se et milites suos humili victu ac vestitu conservans ac ducens exigua Ottomitarum manu, innumerabilia ac gloriosissima pro patriae bono gesserit.—D. Ll.

CALIBRACHOA.

Pentandria monogynia. Habitus convolvuli. Perianthium pentaphyllum. Corolla monopetala, fovea excavata in lacinia inferiori. Capsula unilocularis, bivalvis.

C. PROCUMBENS.

Caulis; 1-2-pedalis, teres, procumbens (quandoque repens), ramis alternis subdichotomis.

Folia; alterna oblonga, integerrima, glabra.

Flores; solitarii, parvi, violacei, pedunculis foliis brevioribus ex dichotomia enatis.

Perianthium; pentaphyllum, foliolis linearibus, integris, erecto-patentibus, subaequalibus, longitudine corollae.

Corolla; monopetala, infundibuliformis, tubo teretiusculo, brevís, fauce angulata, limbo plicato, quinquelobo. lobis ad medium cordato-acuminatis, fovea excavata in lacinia inferiori, intus palati instar prominenti.

Filamenta; quinque, inaequalia, ad basim tubi, illoque breviora, antheris subrotundis.

Germen; conicum stilo filiformi longitudine staminum stigmate, obtuso.

Capsula; conica, unilocularis, bivalvis, seminibus plurimis, angulosis receptaculo conico affixis.

In arvis Mexicanis frequens. Floret tota aestate.

In honorem Antonii de la Cal et Bracho, horti Matritensis alumni, horti Mexicani socii, Pharmacogae, Chemiae et Botanices optime meriti Professoris.—Cerv. D.

JULIANIA.

Decandria monogynia. Perianthium pentaphyllum foliis oblongis, deciduis. Corolla pentapetala, patens. Filamenta decem subulata alterna breviora. Antherae tetragonae, quadrisulcatae. Ovarium globoso-pyramidatum, ad medium quinqueangulatum. Stilus brevissimus. Stigma capitato pentagonum. Capsula quinquelocularis, quinquevalvis.

J. CARYOPHILLATA.

Frutex; elegans. 5-7 pedalis, ramosissimus.

Rami; alterni, sparsi, frequentius subcymosi, antiquiores teretes, juniores parum compressi, pubescentes.

Folia; alterna oppositaque, ternata, rarissime digitata, foliis nunc obovatis, nunc subspathulatis, nunc denique oblongis, intermedia longiore, integerrima, glabra, parum ciliata, utrinque glandulis plurimis translucidis conspersa.

Petiole; communes longitudine foliorum, partiales nulli, foliis simplicibus oppositis exceptis, quae petiolo breviori ornantur.

Pedunculi; cymosi, longissimi, paniculati, 4-6-flori, pubescentes, bracteis oblongis, acutis, ciliatis, villosis instructi.

Calyces; corolla breviores, foliis glandulosis, ciliatis, patentibus.

Petala; ovalia glandulosa, apice dente obliquo notata, candida odorata.

Stamina; compressa, crasiuscula.

Stilus; teres, villosus: stigma quinquestriatum, villosum.

Semina; ovata, duo in singulo filamentis; haec omnia in germine visa, pericarpia enim nunquam ad maturitatem perveniunt.

In hortis Mexicanis magno praetio habetur, et ab Indorum gentibus ad exornanda altaria diligentissime colitur, in emporiisque ad hoc usum magna copia venditur. Folia masticata saporem Caryophylli aromatici aemulum praebent, propter quod *Yerba del Clavo* aut *Flor de Clavo* communiter audit. Floret tota fere aestate.

Obs. Genus *Fagoniae* affine, differt tamen ab illo, petalis, staminibus, antheris et stigmatibus,

Juliano Cervantes, Vincentii filio, praesbitero mexicano; Phisicae, Chemiae, ac Pharmaciae cultori egregio, ipsi, quod in re herbaria versatissimus, in Mexici horto, moderatoris vices, per multos annos, summa cum laude gesserit.—D. Llav.

LEONIA.

Didynamia gynospermia. Habitus salviae. Perianthium monophyllum labio superiore truncato. Corolla monopetala labiata ringens. Stamina duo superne furcata. Semina quatuor oblonga.

L. SALVIFOLIA.

Herba; pedalis, ramosa, pubescens, caule totragono, ramis brachiatis.

Folia; cordata, crenata, rugosa, pubescentia, petiolata.

Flores; eleganter rubri, per verticillos 5-6-florum pedunculatos dispositi, et bracteis ovato-acuminatis sessilibusque instructi.

Perianthium; monophyllum, striatum, bilabiatum, labio superiori truncato tridentato ascendente, inferiori bidentato dentibus acutissimis longioribus.

Corolla; monopetala, ringens, tubo brevissimo, fauce sensim ampliata, striata, subtrigona, rictu subrotundo, labio inferiori trifido, lacinia intermedia majori emarginata, superiori erecto, carinato, emarginato, breviori.

Stamina; duo, fauci corollae ad latus labii inferioris inserta, superne furcata, antheris quatuor oblongis, quarum singula in qualibet divisione filamentum.

Ovarium; superum, tetragonum, stilo filiformi, corolla longiori, stigmati trifido, lacinia inferiore majore.

Habitat in Praesidio de Sancta Rosa, ad Chihuahua. Floret vere.

Genus dicatum D. Ignatio Leon, ex nobilium Tlaxcaltecarum genere, et Chimalpopocarum sanguine orto, Pharmacologiae et Botanices Professore, qui plurimis seminibus novorum generum et specierum in Praesidio de Sancta Rosa coelected, hortum Mexicanum ditavit.—Cerv.

LEXARZA.

Monadelphia poliandra. Calix bracteolis caliculatus. Corolla 5--petala. Glans monosperma calice cincta.

L. FUNEBRIS.

Arbor; procera e ramis deorsum versis compactum conum ad terram usque productum exhibens. Altitudo coni 60 ped. Diameter basis 36 ped. Diameter trunci $\frac{7}{8}$ ulnae Circunferentia fornicis seu camerae provenientiis e ramis inferioribus qui ad altitudinem trunci 6 ped, inserti, alia vero extremitate ad terram pertingunt, 108 ped.

Folia; alterna, sublancoolata, acuminata, integra, glabra, subtus ad nervorum angulos tomentosa, petiolo donata brevi; medioeria, longitudine 12, majora 16-pollicaria.

Flores; solitarii, subsessiles, suaveolentes, nunc axillis inserti, nunc ex adverso prodeuntes.

Calix; tubulosus, crassus, subcoriaceus, striatus, intus pilosus, limbo eroso-crenato, basi bracteolis 2-3 caliculatus.

Corolla; petala 5-linearia, albo-eburnea. stylum magnitudine, aequantia, unguiculis attenuatis calici aequalibus.

Staminum tubus; calice duplo longior, striatus, apice 5-crenatus, antheris hic adglomeratis, ovatis, adpressis, margine polliniferis.

Stylus; subtetragono-sulcatus, staminum tubo paulo major, stigmate capitato.

Fructus, semen unicum figura et magnitudine corilliformi cor-

tice fibroso sublignoso tectum, calice ampliato jamque lignoso ad medietatem glandis cinctum.

Habitat solitaria ad Izucar in suburbio S. Didaci.

Clariss. Reip. Praeses Guadalupe Victoria, cum adhuc III vir ad australem inter Oaxacam et Angelopolim plagam, publicae tranquillitatis causa proficisceretur. per Izucar transiens ibique funebrem Lexarzae majestatem admirans, ramum foliis floribus et fructu instructum ad manus meas ut descriptio fieret pervenire fecit; post vero, charissimus meus collega, Doctor Josephus Ignatius Luna, benemeritus Izucarensis parochus, arboris iconem et dimensiones missit accuratas addens, sub magnifica hujus camera e ramis eformata inferioribus, indigenas primitivos, mortuos suos lugere venire, floresque ejus solitos esse miscere pozonqui (potus est, ex theobromate frigido confectus) quo in nuptiis et festis recreantur, ut sapidiorem reddant, ex quo fortasse, arbor vernacule Cacaohaxochitl oppellata est, quod hispanice verti potest, Flor de Cacao: Eodem testante parrocho, nec Izucarensi ditione, nec reliquis huic vicinis, ullum aliud invenitur individuum, sed Doctor Michael Valentin Huamantlensis parochus rerumque naturalium observator non ignobilis Cacaohaxochitl descriptionem considerans, mihi asseruit, se cum per Mistecas iter ageret, conos huic similes a longe prospexisse.

Licet stipulas non viderim, tum reliqui descriptionis characteres tum, maxima mucilaginis copia quae floribus madefactis in parte antherifera cummulatur cacaohaxochitl ad malvaceas revocant.—Llav.

MIERIA.

Polygamia aequalis. Calix, oligophyllus, pauciflorus, caliculatus. Receptaculum nudum. Pappus, paleaceus.

M. VIRGATA.

Caulis; bipedalis, striatus, scabriusculus, de medio ad summum ramosovirgatus.

Folia; alterna; superiora simplicia, reliqua pinnata, ut plurimum ternata, foliolis linearibus, angustissimis, integris, scrobiculatis.

Flores; solitarii, longe pedunculati, panicula dichotoma dispositi.

Calix; turbinatus, pentaphyllus, foliolis obovatis, adpressis, concaviusculis, margine imbricatis, hic rubentibus, apice membranaceo-flavicantibus, basi foliolis duobus inaequalibus caliculatus.

Flosculi; quinque, lutei, calici subaequales, limbo quinque-dentato, stylis vix exsertis, antheris inclusis.

Semina; tetragona, basi attenuata, angulis non raro ciliatis, vertice paleis hyalinis brevibus coronato, ad angulos in aristulam desinentibus.

Habitat ad colles *Tacubaya* et aliis in locis *Mexico* vicinis.

Servando Theresiae Mier, Mex. Universitatis Doctori, ad comitia generalia pro Regiomontana ditione Delegato, ipsi, quod scriptis nervo plenis, bellum tyrannis indixerit, nec unquam, vexatus licet et ad necem persecutus, libertatis causam deseruerit.—D. Llav.

ROLDANA.

Polygamia superflua. Flos radiatus. Calix, oligophyllus, aequalis, caliculatus. Radius ex ligulis remotis. Receptaculum favosum. Pappus pilosus.

R. LOBATA.

Caulis; orgyalis, ramosus, pilis obsitus, teres, subflexuosus.

Folia; alterna, rotundato-lobata lobis 5-7 nunc repandis, nunc obtuse angulosis, crasiuscula, mollia, longe petiolata, superiori pagina pubescentia, inferiori viridi-albicantia, pube submentosa.

Flores; lutei, mediocres, primo adpectu discoidei, in racemos, paniculatos ramorum extremitate dispositi, ac pedunculis 2-3 floris, foliolis instructis filiformibus, suffulti.

Calix; cylindricus, ex foliis 8, acutis, aequalibus, basi foliolis 2-3 filiformibus caliculatus.

Radius; ex semiflosculis constat 5-7 brevibus, erectiusculis, subuncullatis, 2-3-5 partitis, stylo erecto praelongo, stigmatibus revolutis.

Discus; multiflosculosus, limbi dentibus revolutis, antherarum tubo praelongo, eminenter exserto.

Receptaculum; squamoso-favosum.

Pappus; dentato-pilosus, uniformis.

Semina; linearia, glabra.

Januario floret in horto mexicano.

Eugenio Montaña et Roldan Otumbensi, inter strenuos libertatis du-

ces fortissimo, qui in campis Apam postquam multoties profligavera regis copias, ab iis tandem equo deficiente obsessus ac circumdatus, ne animam tyrannorum dimitteret arbitrio, memor pristinae virtutis, solus contra hostium agmen pugnans, usque eo se gladio defendit, quod plumbis confossus vitam exiit gloriosissime; ipsi ob invictum animi robur, et praeclara pro communi libertate gesta.—D. Llav.

MONTAÑO.

Polygamia frustanea. Flos radiatus. Perianthium pentaphyllum. Pappuso. Receptaculum, convexum, paleis vestitum hirsutissimis, semina aliquantulum involventibus.

M. TOMENTOSA.

Frutex; 5-8 pedalis, ramosissimus, ramis oppositis, erectis, villosis, tomentosisque.

Folia; inferiora cordato aut ovatotriangularia, acuta, inferne tomentosa, superne pubescentia, dentatosinuosa, petiolis plerumque alato-subpinatifidis: superiora frequenter alterna ovato-oblonga, lanceolataque.

Pedunculi; paniculato-corymbosi, foliis aliquot floralibus, linearibus instructi.

Flores; albi, suaveolentes, uti tota planta.

Perianthium; pentaphyllum, foliolis oblongis, inaequalibus, parvis.

Discus; ex flosculis tubulosis 12-14, tubo tereti, filiformi, limbo campanulato, quinquefido, lacinis revolutis.

Radius; ex semiflosculis 4-5 oblongis, emarginatis, utrinque dentatis, genitalibus infoecundis.

Receptaculum; parvum, convexum, paleis, hirsutis admodum, membranaceis, calycem proprium mentientibus, seminaque aliquantulum amplexantibus, instructum.

Semina; obovata, compressa.

Frequentissima ad ripas defossarum juxta Mexicum, ubi á naturalibus *Cihuapalli* nuncupatur Floret aestate et autumno.

Ludovicus Montaña angelopolitanus, vir magno ingenio, Acad, mexicanae Doctor insignis, in re medica nulli apud nos secundus, rerumque naturalium, vegetantium præsertim indagator diligentissimus hujus memoriae novum hocce genus.—D. Cerv.

JALAMBICEA.

Monoecia hexandria. *Flos masculus.* Spatha diphylla, foliolis oblongis, acuminatis, compressis, marcescentibus. Corolla hexapetala, petalis lanceolatis, tribus exterioribus parum latioribus. Filamenta sex brevissima; antherae oblongae quadrangulares erectae sulcatae. *Flos hermaphroditus foemineus.* Spatha ut in masculis, folio exteriori brevior. Corolla tripetala, petalis oblongis, masculinis internis similima. Filamenta sex brevissima, singula duo ad basim cujusque petali: antherae nullae. Germe inferum oblongum striatum; stili sex bipartiti: stigmata duodecim subspiralia stilibus longiora. Capsula ovalis striata unilocularis. Semina plurima subrotunda pedicellata glandulis plurimis referta.

J. REPENS.

Planta; aquatica, perennis, radice fibrosa, filamentis plurimis barbatis onusta.

Caulis; repens, teres, striatus.

Folia; omnia radicalia, ovata, integerrima, glabra, superne nitida, inferne post florescentia præsertim gibba, vesiculis plurimis aere distentis repleta.

Pedunculi; longissimi, striati, subfistulosi parum rufescentes, supra plani, subter convexi; masculi communiter tres in singula spatha, altero longiore; foeminei, solitarii, longissimi, omnes radicales.